

Sygn. akt IV CZ 135/12

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa S. P.

przeciwko E. Spółce Akcyjnej w G. Oddział w O.

(poprzednio Koncernowi Energetycznemu E. Spółce Akcyjnej

w G. Oddział w O.)

o zapłatę i rentę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 grudnia 2012 r.,

zażalenia strony pozwanej

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku

Sądu Apelacyjnego

z dnia 3 listopada 2011 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i
orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt II sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 3 listopada 2011 r. Sąd ten odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania w sprawie pomimo wydania orzeczenia reformatoryjnego oddalającego powództwo.

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd drugiej instancji stwierdził, że orzekł o kosztach na mocy art. 102 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zaskarżyła strona pozwana, podnosząc w zażaleniu, że Sąd rozstrzygając o kosztach procesu na podstawie art. 102 k.p.c., zawierającego wyjątek od ogólnej zasady zwrotu kosztów procesu, powinien każdorazowo wskazać na czym polega szczególny wypadek, o którym mowa we wskazanym przepisie. Żaląca twierdzi, że skoro Sąd Apelacyjny tego nie uczynił, to uniemożliwił tym samym merytoryczne odniesienie się do jego decyzji, co uzasadnia wniosek m.in. o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Odpowiedź powoda na zażalenie została zwrócona zarządzeniem przewodniczącego z dnia 1 czerwca 2012 r. (k. 446).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążyć kosztami strony przegrywającej. Przywołany przepis, realizujący zasadę słuszności, stanowi wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.) (tzw. zasada odpowiedzialności za wynik procesu).

Hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawia sądowi swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu (por. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, niepubl.). Ze względu jednak na fakt, że przepis art. 102 k.p.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 98 § 1

k.p.c. w uzasadnieniu rozstrzygnięcia w przedmiocie nieobciążania strony kosztami procesu powinny być wskazane okoliczności mające stanowić – w ocenie Sądu - „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c. (postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2009, III CZ 47/09, niepubl.). Zarazem, brak przywołania w uzasadnieniu orzeczenia okoliczności stanowiących, w ocenie Sądu drugiej instancji, podstawę do nieobciążania strony kosztami postępowania (art. 102 k.p.c.) uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie kontroli takiego postanowienia w oparciu o przepis art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. i stanowi naruszenie dyspozycji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. (v. postanowienie SN z dnia 11 lutego 2010 r., sygn. akt I CZ 111/09, niepubl.).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.